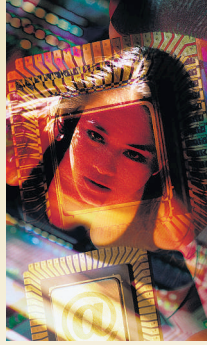

ಅನುದ್ವೇಗಕರಂ ವಾಕ್ಯಂ..

ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಇತರ ಜೀವಿಗಳಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಆತನಲ್ಲಿರುವ ಮಾತಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ. 'ತನು ವಾದ್ಯಂ, ನಾಲಗೆ ವಾದನದಂಡಂ, ಕರ್ತೃವಾತ್ಮನ್...' ಎಂಬುದು ವೈಯ್ಯಾಕರಣ ಕೇಶಿರಾಜ ಮನುಷ್ಯನ ಭಾಷಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿರುವ ಮಾತು. ದೇಹವೇ ಒಂದು ವಾದ್ಯ, ನಾಲಗೆ ಎಂಬುದು ಅದನ್ನು ನುಡಿಸುವ ಸಾಧನ; ಆತ್ಮನೇ ವಾದ್ಯವನ್ನು ನುಡಿಸುವಾತ. ಆತನ ಇಚ್ಛೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನಾಲಗೆ ತನುವಾದ್ಯದಿಂದ ಮಾತನ್ನು ಹೊರಡಿಸುತ್ತದೆ- ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ ಕೇಶಿರಾಜ. ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಂದು ಸುರಿಯುವ ಅನುಭವಗಳಿರಬಹುದು; ಜಗತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮುಖಾಮುಖಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಪಂದನ, ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳಿರಬಹುದು; ನಮ್ಮ ಒಳತೋಟಿಯ ಪರಿಣತಗಳಿರಬಹುದು- ಎಲ್ಲವೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೊದಲು ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ. ಅನಂತರ ಸಂದರ್ಭ, ಅವಕಾಶಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಕ್ರಿಯೆಗೂ ಚಾಚಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ನಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಭಾವ ವಿಚಾರಗಳು ಹನಿ ಹನಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು. ಸುಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ಅನೇಕರಿಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಮಾತಿನ ಮೂಲಕ ಹೊರಬರುವ ಕೋಪ, ರೋಷ, ತಿರಸ್ಕಾರ, ಜಿಗುಪ್ಸೆ- ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಚಾರಗಳು ಅಂಥದೇ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನವನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾಜ್ಞನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾವುದನ್ನು ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವೋ, ಅಂಥದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಮಾತಿನ ಲಿಖಿತ ರೂಪಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. 'ಜರಡಿಯಿಂದ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಸೋಸುವಂತೆ ಪ್ರಾಜ್ಞರು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾತನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ, ಅನಂತರವೇ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾರೆ' ಎನ್ನುತ್ತದೆ ಒಂದು ವೈದಿಕ ಸೂಕ್ತ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಾತು ನಾಲಗೆಯ ಅಥವಾ ಅಕ್ಷರಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲು ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ

ಒಳಗಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅಹಿತವಾದ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಅನುದ್ವೇಗಕರಂ ವಾಕ್ಯಂ ಸತ್ಯಂ ಪ್ರಿಯ ಹಿತಂ ಚಯತ್ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಾಭ್ಯಾಸನಂ ಚೈವ ವಾಜ್ಞಯಂ ತಪ ಉಚ್ಯತೇ|| ವಾಚಿಕ ಅಥವಾ ವಾಜ್ಞಯ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕುರಿತು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ಇದು, ಉದ್ವೇಗವನ್ನುಂಟು ಮಾಡದಿರುವ, ಸೌಮ್ಯವೂ ಸತ್ಯವೂ ಆಗಿರುವ, ಕೇಳುವವರಿಗೆ ಹಿತಾನುಭವವನ್ನು ಕೊಡುವಂಥ ಮಾತನ್ನಾಡುವುದೂ, ನಿರಂತರ, ಅಧ್ಯಯನದ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ ವಾಜ್ಞಯ ತಪಸ್ಸು ಎನ್ನುತ್ತದೆ ಗೀತೆ. ಇದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದುದು ಸುಸಂಸ್ಕೃತನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು ಕಲುಷಿತ ಮನಸ್ಸಿನ ಲಕ್ಷಣ. ಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ಆದರ್ಶ ಗುಣಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಆತನ ಭಾಷಾ ಮರ್ಯಾದೆಯ ಗುಣವನ್ನೇ ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. 'ಸದಾ ಶಾಂತನಾಗಿರುವ ರಾಮಚಂದ್ರ ತಾನೇ ಮೊದಲು ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆತನ ಮಾತು ಮೃದು. ಇತರರು ಬಿರುಸಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದಾಗಲೂ ಆತ ಮಾತ್ರ ಬಿರುಸಾಗಿ ಮರು ನುಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ'- ಇದು ವಾಚಿಕ ತಪಸ್ಸಿಯ ರೀತಿ.

'ಹಾವಾಡಿಗೆ ಹಾವನಾಡಿಸುವಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಾಯ್ತು ಕೊಂಡು ಹಾವನಾಡಿಸುವಂತೆ, ಆವ ಮಾತನಾಡಿದರೂ ತನ್ನ ಕಾಯ್ತು ಆಡಬೇಕು...' ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಶಿವಶರಣರು.

ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನಾಗಲಿ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಗಾಂಭಿರವನ್ನಾಗಲೀ ಲೆಕ್ಕಿಸದೇ, ಹಿರಿಯರೆನ್ನಿಸಿಕೊಂಡವರು ಅತ್ಯಂತ ಸಡಿಲವಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೇದಿಕೆಗಳಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ 'ಅಯ್ಯೋ, ನನ್ನ ದೇಶವೇ, ಏನಾಗಿದೆ ನಿನಗೆ?' ಎಂದು ಹತಾಶೆಯ ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಡುವ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ದೇಶದ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸುವಂಥವರು ಭಾಷಾ ಮರ್ಯಾದೆಯತ್ತಲೂ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕಲ್ಲವೇ?

■ ವೈನತೇಯ

ಮಾತೇ ಮತ್ತು

- ★ ದೇವರೇ ಸ್ನೇಹಿತರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸು; ಶತ್ರುಗಳ ವಿಚಾರ ನಾನೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. -ಹಂಗೆರಿ ಗಾಡೆ
- ★ ಕಾನೂನಿಗೆ ಹೆದರಬೇಡ, ವಕೀಲಿಗೆ ಹೆದರು! -ರಷ್ಯಾ ಗಾಡೆ
- ★ ಲಂಚ ತಗೊಳ್ಳದೆ ಬದುಕಲುಬಹುದು, ಕೊಡದೆ ಬದುಕುವುದು ದುಸ್ಸಾಧ್ಯ! -ಅಕಬರ ಅಲಿ
- ★ ಯಾರು ಏನೇ ಮಾಡಿದರೂ ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಬರಹಗಾರರನ್ನು ಇಳಿಸಲಾಗಲೀ, ಅವನು ಪ್ರತಿಭಾವಂತನಲ್ಲವಾದರೆ ಮಠಕಟ್ಟಿ, ಊರುಗೋಲು ಕೊಟ್ಟು ಉಳಿಸಲಾಗಲೀ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಆಗಲೂ ನಾನು ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದೆ. ಈಗಲೂ ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. -ಕೆ.ಪಿ.ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ
- ★ ಎನಗೆ ನಾನೇ ಹಗೆ ನೋಡಯ್ಯೆ, ಎನಗೆ ನಾನೇ ಕೆಳೆ ನೋಡಯ್ಯೆ. -ಬಸವಣ್ಣ
- ★ ನಾಟಕಗಳಿಂದ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆ ಎನ್ನುವುದು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಮಾತಾಯಿತು. ಮೂರು ತಾಸುಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ಬೇರೊಂದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಯ್ದು ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯವಾದುದು. -ಪಿ.ಬಿ.ಧುತ್ತರಗಿ
- ★ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪಾಪವೂ ಇಲ್ಲ, ಪುಣ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಆಚಾರದಲ್ಲಿರುವುದು ಪಾಪ ಪುಣ್ಯಗಳು. -ಕಡೆಂಗೋಡ್ಡು ಶಂಕರಭಟ್ಟ
- ★ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ವಿಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಕಲಾತ್ಮಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಆ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಂಪತ್ತಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಅವು ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚದ ಸೇವೆಗೆ ಮೀಸಲು. ರಾಷ್ಟ್ರ ಅದರ ಧರ್ಮದರ್ಶಿ ಮಾತ್ರ. -ಹ್ಯಾವ್‌ಲಾಕ್ ಎಲ್ಲಿಸ್
- ★ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ನೆನಪಿನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ದೂರುತ್ತಾರೆ; ತಮ್ಮ ವಿವೇಕ ಕುರಿತು ದೂರುವವರಾರೂ ಇಲ್ಲ. -ಲಾ ರೋಚಿಫಕಾಲ್ಡ್
- ★ ನಿಜವಾದ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಲಿಪ್ತ; ಫಲದಲ್ಲಿ ಅನಾಸಕ್ತ; ಸತತ ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆಯೇ ಅವನ ಗುರಿ. -ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ
- ★ ನಿಜವಾದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ಸರಿ ಮಾಡುವಂತಹ ದೀಪದ ಬತ್ತಿಯ ಬೆಳಕಲ್ಲ; ಹೃದಯಾಂತರಾಳದಿಂದ ಚಿಮ್ಮಿ ಬರುವ ಮೀನುಕು ಶರೀರದ ಪ್ರತಿಭೆ ಇದ್ದಂತೆ. -ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಕೂರ್
- ★ ಶತ್ರುವಾದರೂ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವನಿಗೆ ಆತಿಥ್ಯ ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಧರ್ಮವು. ತನ್ನನ್ನು ಕಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದವನಿಗೂ ಮರಗಳನ್ನು ನೆರಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ. -ಮಹಾಭಾರತ
- ★ ಹೂವಿಗೆ ಸುವಾಸನೆ ಇದ್ದಂತೆ, ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ. -ಪಿ.ಸೈರಸ್